

Combined spinal epidural or epidural analgesia for labor and delivery: a balanced view based on experience and literature

Połączone znieczulenie podpajęczynówkowe i zewnątrzoponowe porodu na podstawie doświadczeń i piśmiennictwa

Marc Van de Velde

Department of Anesthesiology, University Hospitals Gasthuisberg, Katholieke Universiteit Leuven, Belgium

otrzymano / received: 15.03.2009; otrzymano po recenzji / revised: 30.03.2009; zaakceptowano / accepted: 15.04.2009

Abstract: Almost two decades have passed since French and American trials evaluated the use of spinal opioids during labor and since European randomized trials compared conventional epidural analgesia with combined spinal epidural (CSE) analgesia. CSE analgesia has gained worldwide acceptance and is becoming increasingly popular as the method of choice for labor pain relief. This manuscript reviews the available literature and draws conclusions regarding the place of CSE in the management of labor pain. This review will evaluate efficacy and safety of CSE and make comparisons with conventional epidural analgesia, advise on the ideal spinal drug combination and give recommendations regarding maintenance of epidural analgesia once the spinal component wears off.

Key words: Labor pain; Combined spinal epidural analgesia; conventional epidural analgesia

Streszczenie: Niemal dwie dekady upłynęły od kiedy ukazały się wyniki amerykańskich i francuskich analiz dotyczących podpajęczynówkowej podaży opioidów w trakcie znieczulenia porodu i odkąd ukazały się randomizowane badania Europejskie porównujące znieczulenie zewnątrzoponowe z połączonym znieczuleniem podpajęczynówkowym i zewnątrzoponowym (CSE). CSE zyskało ogólnościową akceptację i jest coraz szerzej stosowaną metodą znieczulenia porodu. Ta praca stanowi przegląd piśmiennictwa i podsumowuje miejsce CSE w zwalczaniu bólu porodowego. Ocenia skuteczność i bezpieczeństwo stosowania CSE, porównuje tę metodę ze znieczuleniem zewnątrzoponowym, zawiera wskazówki co do idealnego połączenia leków podawanych podpajęczynówkowo oraz uwzględnia odpowiednie rekomendacje dotyczące prowadzenia znieczulenia zewnątrzoponowego gdy podpajęczynówkowa komponenta CSE jest nieskuteczna.

Słowa kluczowe: Ból porodowy; Połączone znieczulenie podpajęczynówkowe i zewnątrzoponowe; Znieczulenie zewnątrzoponowe